

ВИЯВЛЕННЯ СЕЗОННИХ КОЛИВАНЬ ПОПИТУ НА ТУРИСТИЧНІ ПОСЛУГИ

М.О. Лишенко, д-р екон. наук, проф.
Сумський національний аграрний університет,
м. Суми, Україна

Розвитку природним і економічним процесам на макро- та мікрорівні характерна мінливість і динаміка. Туристична діяльність – одна з галузей економіки, щонайбільш залежна від законів туристичного сезону, туристів протягом року нерівномірна колікількість. Як показує практика, для підприємств туристичної галузі, сезонність – одна з найактуальніших тем, оскільки дозволяє власникам садиб більш якісно планувати й організувати функціонування закладу в плані прийому туристів, підготовки до туристичного сезону, розробки повноцінної концепції позиціонування турпродукту садиби на ринку індустрії гостинності. Основними термінами, поняттями, що дозволяють систематизувати та узагальнити проблему сезонності в туристичній галузі, є: сезон, сезонність, туристичний сезон, причини сезонності, недоліки та переваги сезонності, сезони туристичної активності, різновиди сезонного туризму. Основними причинами сезонності туризму є (рис. 1):

**Рис. 1. Основні причини сезонності туризму
в Сумській області**

Розрізняють 4 сезони туристичної активності (рис. 2).

Рис. 2. Сезони туристичної активності в Сумській області

Сезонність – один із найважливіших чинників, що впливають на розвиток підприємств індустрії гостинності та сільського (зеленого) туризму в Сумській області. Отже, залучення цільових груп туристів, помірні ціни, розробка нових туристичних послуг дає змогу власникам садиб корегувати, зменшувати чинник сезонності на відпочинок у зелених садибах, оптимально використовувати власні ресурси та підвищувати фінансово-економічні показники діяльності. Для підприємств сільського (зеленого) туризму для аналізу чинника впливу сезонності основними виступають такі показники: середня середньомісячна кількість туристів протягом року, середня кількість відвідувачів у 4 сезони туристичної інтенсивності, середня тривалість відпочинку залежно від сезону туристичної активності та пори року, середня вартість відпочинку за людину в день, коефіцієнт сезонності відвідуваності туристів.

Аналіз основних різновидів відпочинку свідчить про те, що переважна більшість видів дозвілля не залежить від пори року (сезону), може нівелюватися природно-кліматичними особливостями регіону (табл.).

**Аналіз різновидів дозвілля в Сумській області
залежно від пори року**

Різновид дозвілля	Період(пора)року, (+/-)-сприятливість			
	Зима	Весна	Літо	Осінь
Найбільш характерні види відпочинку, дозвілля для літнього періоду				
Велосипедний спорт	-	-	+	+/-
Пікніки	-/+	-/+	+	+/-
Плавання	-	-	+	-
Рафтинг	-	-/+	+	+/-
Збирання грибів	-	+	+	+
Найбільш характерні види відпочинку дозвілля для зимового періоду				
Лижний спорт	+	-/+	-	-/+
Турпослуги, види дозвілля, відпочинку, що не залежать від пори року				
Прогулянка природою	+/-	+/-	+	+/-
Сауна/Лазня	+	+	+/-	+
Кінний спорт	+/-	+/-	+	+
Мисливство	+	+	+	+
Рибальство	+	+	+	+
Гастрономічний туризм	+	+	+	+
Експерсійна діяльність, відвідування пам'яток архітектури	+	+	+	+
Катання на квадроциклах	-/+	+	+	+

Туристична індустрія займає чільне місце у світовій економіці, її розвиток та інтенсивність функціонування значно залежать від чинника сезонності.

Список використаних джерел

1. Інформаційна платформа для промоції туристичного потенціалу Сумської області «Мандруй Сумщиною». URL: <https://discover.sm.ua/>.

2. Летуновська Н.Є., Люльов О.В. Маркетинг у туризмі: підручник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 270 с.

3. Офіційний сайт Головного управління статистики в Сумській області. URL: <http://sumy.ukrstat.gov.ua/>.

4. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: розпорядж. Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#n9>.